

Barne- og
likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Dato: 26.9.2017
Vår ref.:17-611
Deres ref.: 17/2004

Høringsuttalelse: NOU 2017: 6 Offentlig støtte til barnefamiliene

Vi viser til departementets høringsbrev 7.4.2017 om NOU 2017: 6 Offentlig støtte til barnefamiliene.

Finans Norges merknader gjelder forslagene om likedeling av foreldrepermisjon, fjerning av aktivitetskravet og fjerning av kontantstøtten. Dette er våre hovedsynspunkter:

- Vi støtter forslaget om likedeling av foreldrepermisjonen mellom foreldrene. Det vil gi økt likestilling både i arbeidslivet og i hjemmet. Endringen må gjennomføres suksessivt over tid, slik at foreldre og arbeidsgivere får tid til å tilpasse seg.
- Vi støtter forslaget om å fjerne kravet om yrkesaktivitet hos mor for at far skal ha rett til foreldrepenger. I dag må mor gå ut i arbeid eller utdanning for at far skal ha rett til foreldrepenger ut over fedrekvoteperioden. Det innebærer en forskjellsbehandling av mor og far som omsorgspersoner.
- Vi støtter forslaget om å fjerne kontantstøtten. Det vil gi økt deltakelse for kvinner i arbeidslivet og bedre integrering.

Likedeling av foreldrepermisjonen

Det er fortsatt en utfordring at menn og kvinner har forskjellige karriereløp når de får barn. Dermed mister arbeidslivet verdifull kompetanse og arbeidskraft. Likedeling av foreldrepermisjon vil innebære at utgangspunktet blir likere for mødre og fedre og at de blir likestilte som omsorgspersoner for sine barn.

Utviklingen i kjønnsbalanse i arbeidslivet går i dag i riktig retning, men det går tregt. Ser man for eksempel på hvordan lederstillinger er fordelt på kvinner og menn i finansnæringen, men også i andre sektorer, har vi ennå et stykke å gå. Det samme gjelder likelønn. Likedeling av

foreldrepermisjonen vil likestille mor og far som omsorgspersoner og gi begge kjønn bedre mulighet til å satse både på familie og yrkeskarriere. Permisjonstiden vil ikke lenger være mors rettighet, men begge foreldres delte rettighet. Far vil ikke lenger trenge å forhandle med sin arbeidsgiver eller mor om å ta ut lengre foreldrepermisjon. Hvis foreldrepermisjonen deles likt vil arbeidsgivere vurdere arbeidssøkere likere ved ansettelser og forfremmelser, da de kan forvente omtrent like langt fravær for både kvinner og menn ved barnefødsler.

Fars uttak av foreldrepermisjon er i stor grad begrenset til fedrekvoten. Da fedrekvoten ble økt til 14 uker i 2013, så man at fars uttak av foreldrepermisjon økte.¹ Tall fra NAV viser at etter at fedrekvoten ble redusert fra 14 til 10 uker i 2014, tar fedre ut kortere permisjon enn tidligere.² Det vanlige mønsteret er fortsatt at far kun tar fedrekvoten og at mor tar resten av permisjonen. Basert på statistikken knyttet til fedres uttak av foreldrepermisjon er det grunn til å tro at fedre vil være lengre hjemme med barna hvis man likedeler permisjonen. Dette vil gi økt likestilling både i arbeidslivet og i hjemmet.

Mange vil mene at den enkelte familie selv må få velge hvordan de skal organisere familielivet, og at familiene vil miste den valgfriheten som ligger i dagens ordning der man har en fellesperiode til fri fordeling. Dette forutsetter imidlertid at man har reelle valgmuligheter, og mange fedre har ikke det i dag. Mange menn blir fortsatt møtt med skepsis på jobben hvis de ønsker mer permisjon enn fedrekvoten, og kvinner sklir inn i gamle mønstre som innebærer dårligere karrieremuligheter og dårligere lønnsutvikling. Mye tyder på at man trenger sterkere virkemidler enn dagens foreldrepermisjonsordning for å oppnå lik behandling av kvinner og menn i arbeidslivet.

For arbeidsgivere, særlig i små bedrifter, kan flere mellomlange permisjoner bli utfordrende å håndtere hvis permisjonen skal deles likt. Dette kan imidlertid til en viss grad avhjelpes gjennom å benytte graderte foreldrepenger. Lengre permisjonstid for menn vil også kunne gi økte muligheter for karriere- og kompetanseutvikling for andre, for eksempel ved at andre får prøvd seg i lederroller mens kollegaer er i permisjon. Hensynet til amming kan også anføres som argument mot likedeling. I dag har imidlertid mor rett til lønnet ammeferie, noe som gjør det mulig å fortsette ammingen etter endt permisjon.

Det er argumenter både for og mot likedeling av foreldrepermisjon. Ut fra et arbeidsgiver- og samfunnsperspektiv bør imidlertid hensynet til et mer likestilt arbeidsliv veie tyngst.

¹ Foreldrepenger, engangsstønad og svangerskapspenget – Statistikk per 30. juni 2014 (NAV).

² Se bla. Foreldrepenger, engangsstønad og svangerskapspenget – Statistikk per 30. juni 2017 (NAV).

Finans Norge støtter derfor forslaget om likedeling av foreldrepermisjon. En slik endring må gjennomføres suksessivt over tid, slik at foreldre og arbeidsgivere får tid til å tilpasse seg ny ordning.

Fjerning av aktivitetskravet

Vi er enige med utvalget i at det er problematisk at fars rett til foreldrepenger er avhengig av aktivitet hos mor, mens mor har rett til foreldrepenger uavhengig av fars aktivitet. I dag er fars rett til foreldrepenger i permisjonstidens fellesdel betinget av at mor er i arbeid eller utdanning, noe som fører til at en del fedre i praksis ikke har økonomisk mulighet til å være hjemme med barnet ut over fedrekvoten. Dette innebærer en forskjellsbehandling av mor og far som omsorgspersoner og er uheldig i et likestillingsperspektiv. Finans Norge støtter derfor forslaget om fjerne aktivitetskravet slik at begge foreldre gis individuelle rettigheter til foreldrepenger.

Fjerning av kontantstøtten og innføring av kvartalsvise barnehageoppptak

Finans Norge støtter forslaget om å fjerne kontantstøtten. Da ordningen ble innført i 1998 var det stor mangel på barneplasser. Behovet for ordningen har blitt mindre i takt med barnehageutbyggingen og innføring av rett til barnehageplass for 1–5 åringer i 2009. I dag er kvinner med innvandrerbakgrunn overrepresentert blant mottakerne av kontantstøtte. Ordningen bidrar til at mange barn som vil hatt stort utbytte av det, er hjemme i stedet for å gå i barnehage. Fjerning av kontantstøtten vil gi økt deltakelse av kvinner i arbeidslivet og bedre integrering av innvandrerkvinner og -barn. Hvis man samtidig innfører kvartalsvise barnehageoppptak, noe vi også støtter, vil det redusere behovet for økonomisk støtte i påvente av barnehageplass.

Øvrige merknader

Medmor har i dag samme rett som far til foreldrepenger. Ved søknad om foreldrepenger må imidlertid medmor registrere seg som far og søke om fedrekvote, noe som er uheldig. Vi har forstått at NAV arbeider med å endre det elektroniske søknadsskjemaet slik at det blir tilpasset medmor. Det er svært positivt, og vi håper at dette kan komme på plass raskt.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Runa Opdal Kerr
arbeidslivsdirektør